

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/53/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7708205158
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Koščová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7708205158.2

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Koščovej a sudkýň JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Andrey Galdunovej v spore žalobcu: A. B., narodený XX.XX.XXXX, bytom C. D. XXX, zastúpeného JUDr. Ivetou Marcinovou, advokátkou so sídlom v Michalovciach, Nám. slobody 13, proti žalovaným: 1/ E. E., narodený XX.XX.XXXX, bytom C. D. XXX, 2/ A. C., narodená XX.XX.XXXX, bytom v F., C. X, B. G. XXX/X, H. - D. A., ČR, 3/ A. E., narodený XX.XX.XXXX, bytom v A., A. XX, 4/ C. I., narodený XX.XX.XXXX, bytom J. K., L. M. N. XXX, O., o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalovanej 2/ proti rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 20.septembra 2022 sp. zn. 8C/67/2008

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok Okresného súdu Michalovce zo dňa 20. septembra 2022 č.k. 8C/67/2008-336 vo výroku o náhrade trov konania.

Žalobca má proti žalovanej 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Michalovce (ďalej len súd prvej inštancie alebo súd) rozsudkom zo dňa 20. septembra 2022 č.k. 8C/67/2008-336 priznal žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného konania a odvolacieho konania vo výške 100% s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením.

2. Rozhodol tak o nároku na náhradu trov konania, v spore, kde rozsudkom vo veci samej zo dňa 14.09.2021 rozhodol, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX k.ú. C. a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania. Uznesením Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 6Co/59/2022 zo dňa 08.06.2022 súd zrušil rozsudok prvoinštančného súdu vo výroku o náhrade trov konania a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Úlohou súdu po vrátení veci bolo rozhodnúť iba o trovách konania, a teda súd opätovne riešil otázku nároku na náhradu trov konania.

3. Po citácii ustanovení § 255 ods. 1, 2, § 257, § 396 ods. 1, 3 CSP súd dospel k záveru, že nevzhliadol dôvody hodné osobitného zreteľa. Konštatoval, že v sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu v konaní, pričom účelom ustanovenia § 257 CSP je umožniť zmierniť dôsledky právnych noriem, upravujúcich náhradu trov konania.

4. Súd konštatoval, že samotný spor je na súde vedený od roku 2008, v merite súd rozhodol rozsudkom zo dňa 14.09.2021. Žalovaná 2/ počas celého konania spochybňovala nárok žalobcu. Vo všetkých svojich tvrdeniach popierala dôvodnosť tohto nároku. Jej negatívny postoj k sporu je obsahom spisu (č.l. 41, č.l. 82, vypočutá na pojednávaní konanom dňa 10.06.2010, bola prítomná aj na obhliadke dňa 28.06.2012 na č.l. 112-113). Aj vo svojom podaní na č.l. 264 zo dňa 03.09.2021 trvala na svojich argumentoch ohľadne nároku žalobcu. Po rozhodnutí súdu žalovaná 2/ podala odvolanie iba do výroku

o náhrade trov konania. Ak žalovaná 2/ poukazuje na dôvody hodné osobitného zreteľa, mohla sama svojou aktivitou prispieť k rýchlejšiemu ukončeniu sporu. Rovnako sa súd nestotožnil s argumentáciou žalovanej 2/, že celý predmet sporu bol zapríčinený iba nesprávnym postupom katastra. Žalovaná mohla v spore kedykoľvek uznať nárok, ktorý v konečnom dôsledku v odvolaní nerozporovala. Súd teda dospel k záveru, že nie sú dôvody hodné osobitného zreteľa v prejednávacom spore.

5. O náhrade trov konania preto rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP s tým, že priznal žalobcovi voči žalovaným náhradu trov prvoinštančného konania a odvolacieho konania v plnom rozsahu, nakoľko mal žalobca v konaní plný úspech.

6. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaná 2/ a navrhla, aby odvolací súd zmenil výrok súdu prvej inštancie o priznaní nároku na náhradu trov konania žalobcovi tak, že žiadna strana sporu nemá nárok na ich náhradu.

7. Nestotožnila sa so záverom súdu prvej inštancie. Konštatovala, že jej procesné postavenie v predmetnom súdnom spore bolo odvodené od jej postavenia spoluvlastníčky spornej nehnuteľnosti, ku ktorej nadobudla spoluvlastnícky podiel dedením po svojej starej matke. Počas konania uvádzala iba to, čo si pamätala a síce, že jej matka, ktorá nikdy nebola v katastri nehnuteľností oficiálne zapísaná ako vlastníčka, v čase prevodu spornej nehnuteľnosti bola po mozgovej príhode a nevedela vykonávať základné hygienické úkony. Preto nepredpokladala, že by bola schopná podpísať akúkoľvek zmluvu. Celé konanie prebiehalo 13 rokov, vykonávalo sa rozsiahle dokazovanie a ani konajúci súd nevedel ustáliť skutkový stav, pokiaľ nebolo ukončené dokazovanie. Nakoniec o určení vlastníckeho práva bolo rozhodnuté tak, že žalobca nadobudol vlastnícke právo vydržaním, nie na základe právneho úkonu. Súd zdôvodnil priznanie trov konania žalobcovi tým, že opakovane popierala dôvodnosť žalobcovho nároku. Tu zdôraznila, že iba trvala na skutočnostiach, ktoré jej boli známe. Pretože o ďalších skutočnostiach nemala vedomosť a nevedela posúdiť, či žalobca môže alebo nemôže byť vlastníkom spornej nehnuteľnosti z iného dôvodu, tak celú procesnú situáciu nekomplikovala, navrhovala pojednávať bez jej prítomnosti, keď sa ospravedlňovala z účasti na pojednávaniach a nenavrhovala ďalšie dôkazy. Čakala na rozhodnutie súdu, ktoré nenapadla odvolaním a rešpektuje ho. To neznamená, že tento prípad nie je vzhľadom na jej postavenie a vzhľadom k osobitosti celej veci výnimočný, preto s prihliadnutím na charakter tohto konania má za to, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by súd nemal priznať žalobcovi náhradu trov konania. Pre posúdenie výnimočnosti prípadu nepostačí konštatovať, že trvala na svojich tvrdeniach. Ak by od začiatku súhlasila s tým, že žalobca je výlučným vlastníkom spornej nehnuteľnosti, aj keď o tom nebola presvedčená, keďže bola ako spoluvlastníčka vedená v katastri nehnuteľností, tak by nebola povinná na náhradu trov konania, pretože by ich vznik nespôsobila. Jej momentálne postavenie je totožné s vyššie uvedeným práve pre postoj k celej veci a síce, že čakala na rozhodnutie súdu, ktoré vychádzalo z vykonaného dokazovania a ktoré následne nerozporovala. Žalobca nikdy pred rokom 2005 ju neoslovil s tým, aby usporiadali vzťahy k spornej nehnuteľnosti a až po nesprávnom postupe katastra, o ktorom nemohla vedieť, že je nesprávny, začal súdne konanie, ktorého musela byť účastná.

8. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej 2/ uviedol, že v predmetnej právnej veci dôvody hodné osobitného zreteľa, ako ani žiadne výnimočné okolnosti, neexistujú. Pokiaľ žalovaná uvádza v odvolaní opak, uvedené ostáva iba v rovine jej vlastných tvrdení a v tomto smere neuniesla dôkazné bremeno. V prípade aplikácie ustanovenia § 257 CSP zákon vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok, a to existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Bolo vyslovene dôkazným bremenom žalovanej, aby táto preukázala splnenie týchto dvoch zákonných podmienok, pričom žalovaná nepreukázala existenciu žiadnych dôvodov hodných osobitného zreteľa a nepreukázala ani existenciu žiadnych výnimočných okolností na nepriznanie náhrady trov konania úspešnému žalobcovi vo veci. Predmetné konanie je konaním sporovým, kde žalovaná vystupuje riadne v postavení sporovej strany, t.j. nevystupovala v konaní ako svedok, ktorý vypovedá o určitých skutočnostiach, ale v pozícii žalovanej strany, ktorá má jednak povinnosť tvrdenia a jednak povinnosť dôkaznú. Žalobca poukázal na odôvodnenie rozsudku, kde súd konštatoval, že žalovaná 2/ popierala dôvodnosť nároku žalobcu, a to od začiatku tohto súdneho konania až do samotného rozhodnutia vo veci. Z uvedeného vyplýva, že ešte 11 dní pred týmto rozhodnutím súdu vo veci žalovaná stále popierala nárok žalobcu. Z obsahu spisu je zjavné, že žalovaná popierala nárok od začiatku konania až do samotného rozhodnutia vo veci. Okolnosť, ktorá viedla k uplatneniu nároku žalobcu nevznikla zavineným konaním žalobcu, žalobca bol nútený uplatniť si svoj nárok na súde a riadne tento nárok preukázať, pričom sa rovnako musel pred

tvrdeniami žalovanej v konaní brániť a využívať prostriedky procesnej obrany, a teda je toho názoru, že dôvody hodné osobitného zreteľa, ako ani žiadne výnimočné okolnosti tu absentujú pre možnosť uplatnenia postupu súdu podľa § 257.

9. Žalovaná 2/ v odvolacej replike zotrvala na všetkých doterajších vyjadreniach uvedených v odvolaní o trovách konania, ako aj vo všetkých vyjadreniach predložených súdu prvej inštancie a odvolaciemu súdu.

10. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) prejednal odvolanie žalovanej 2/ ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ustanovení § 379 a § 380 CSP a dospel k záveru, že odvolaniu žalovanej 2/ nie je možné vyhovieť.

11. Rozsudok je vo výroku vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

12. Súd prvej inštancie na rozhodnutie o náhrade trov konania aplikoval ust. § 255 ods. 1 CSP vychádzajúc z úvahy, že žalobca bol v spore plne úspešný. Nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by aplikoval ust. § 257 CSP a stranám sporu náhradu trov konania nepriznal.

13. Odvolací súd sa s týmto záverom súdu prvej inštancie stotožňuje.

14. Podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

15. Citované ustanovenie § 255 ods. 1 CSP vychádza pri náhrade trov konania zo zásady úspechu v spore. Zásada úspechu vo veci (zásada zodpovednosti za výsledok sporu), charakteristická pre sporové konanie, sa uplatní tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy konania, ktoré jej vznikli. Nejde však o náhradu všetkých trov, ktoré strana v konaní vynaložila, ale iba trov konania vymedzených v ustanovení § 251 CSP, tzn. trov, ktoré sú preukázané, odôvodnené, účelne vynaložené a ktoré vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Pomer úspechu (miera úspechu) je základným meradlom pre nárok na náhradu trov konania. Úspešná strana má teda nárok na náhradu trov konania v rozsahu svojho úspechu (čiastočného alebo plného) v spore.

16. V prejednávanom spore s poukazom na ust. § 255 ods. 1 CSP je potrebné dospieť k záveru, že žalobca bol v konaní plne úspešný, preto má nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

17. Žalovaná 2/ sa domáhala aplikácie ust. § 257 CSP, a teda nepriznania náhrady trov konania vzhľadom na existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, spočívajúcich v okolnostiach danej veci.

18. K týmto okolnostiam podľa názoru žalovanej 2/ patrí skutočnosť, že celé konanie bolo vyvolané nesprávnym postupom príslušného katastra nehnuteľnosti, čo je zrejmé z vyjadrenia tohto úradu, ktoré sa nachádza v spise. Svoj spoluvlastnícky podiel nadobudla dedením po starej matke, ktorá bola po svojej smrti zapísaná na LV a podľa vyjadrenia katastra nesprávne, preto sa nemohla vyhnúť súdному konaniu.

19. Uvedené namietala aj v odvolaní, pričom uviedla, že aj keď popierala dôvodnosť žalobcovho nároku, robila tak iba preto, lebo nevedela posúdiť, či žalobca môže byť vlastníkom nehnuteľnosti z iného dôvodu, preto celú vec nekomplikovala.

20. V zmysle ust. § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

21. Vyššie citované zákonné ustanovenie predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) a od zásady za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP).

22. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok: dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti.

23. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti zákon bližšie nešpecifikuje. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax. V zmysle už ustálenej judikatúry nemožno § 257 CSP považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť.

24. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii, tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie. Aj tu však treba skúmať, či nejde o výnimku z výnimky, či teda na ponechanie účinkov právnej normy nie sú dané dôvody.

25. K aplikácii ust. § 257 CSP dochádza aj z aspektov sociálnych a okolnosti hodné osobitného zreteľa sa v takýchto prípadoch môžu vyskytnúť v akomkoľvek sporovom konaní. Pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa súd prihliada na majetkové, sociálne, osobné, zárobkové a iné pomery všetkých strán sporu a všima si aj okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu nároku na súde a ich postoj v konaní.

26. Z uvedeného vyplýva, že dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajú buď v dôvodoch na strane sporu alebo v okolnostiach prejednávaného sporu.

27. Aplikácia vyššie citovaného zákonného ustanovenia prichádza do úvahy vo výnimočných prípadoch a má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdości.

28. Pokiaľ žalovaná dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania vidí v okolnostiach prejednávanej veci, odvolací súd dospel k záveru, že tieto neodôvodňujú aplikáciu ust. § 257 CSP.

29. V danom prípade neboli zistené také okolnosti prejednávanej veci, ktoré by odôvodňovali nepriznanie trov konania stranám sporu.

30. K tomuto záveru dospel súd prvej inštancie po dôslednom prešetrení všetkých okolností konkrétnej veci. V tejto súvislosti súd prihliadol na okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku, k postoju strán sporu v priebehu sporu a posúdil, či sú dané dôvody, ktoré odôvodňujú aplikáciu ust. § 257 CSP.

31. Súd svoje úvahy, ako dospel k záveru, že tvrdené okolnosti prejednávanej veci neodôvodňujú nepriznanie náhrady trov konania žalobcovi uviedol v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, s týmito úvahami sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje.

32. Súd správne konštatoval, že žalovaná 2/ počas celého konania spochybňovala nárok žalobcu, vo všetkých svojich podaniach popierala dôvodnosť tohto nároku a na svojom stanovisku zotrvala aj krátko pred rozhodnutím vo veci samej (14.09.2021), keď v podaní zo dňa 03.09.2021 trvala na svojich argumentoch ohľadne nároku žalobcu.

33. Odvolacia námietka žalovanej spočívajúca v tom, že pre posúdenie výnimočnosti prípadu nepostačí konštatovať, že trvala na svojich tvrdeniach, nie je dôvodná.

34. Úvaha súdu o tom, či ide o výnimočný prípad a či sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci. V tejto súvislosti súd prihliada na okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku, k postoju strán sporu v priebehu sporu a posúdi, či sú dané dôvody, ktoré odôvodňujú aplikáciu ust. § 257 CSP. Dôvodom na aplikáciu ust. § 257 CSP môže byť aj stanovisko k návrhu na začatie konania pred podaním žaloby, teda skutočnosť, či postoj druhej strany nevedol k podaniu samotnej žaloby, rovnako ako aj postoj druhej strany v priebehu sporu, a to, či druhá strana bola prístupná mimosúdnej dohode.

35. Súd prvej inštancie uvedené kritériá dôsledne vyhodnotil a skutočnosť, že žalovaná nerozporovala rozhodnutie súdu vo veci samej nezmenilo nič na tom, aký bol jej postoj k prejednávanej veci v priebehu celého sporu.

36. Žalovaná v odvolaní neuviedla žiadne iné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé zmeniť napadnuté rozhodnutie.

37. Zo všetkých uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté rozhodnutie ako vecne správne podľa ust. § 387 ods. 1 potvrdil.

38. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bola žalovaná 2/ neúspešná, preto jej nevznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Takýto nárok vznikol úspešnému žalobcovi, preto odvolací súd rozhodol tak, ako je to uvedené v enunciaci tohto rozhodnutia a priznal žalobcovi proti žalovanej 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

39. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).